

Přednáška - Suhotra Svámí

Seminář Podstata a stín

Májapur, březen 1997

část 2 – Pochybnost a jistota

Hare Kršna, budeme nyní pokračovat v našem výzkumu védské metody poznání, filosofie. Téma je, jak jsem vysvětlil včera, Podstata a stín. Podstata znamená duchovní realita a stín znamená toto hmotné království myslí a hmoty. Musíme vždy pamatovat, to je velice důležitý bod, že mysl samotná je také hmotná. A to je jeden z velkých problémů. Včera jsem vysvětlil slovo metafyzika. Když mluvíme o snaze myslí povznést se nad mysl - ale mysl je hmotná. A filosofie je podnikavost myslí. Takže jak můžeme dojít na úroveň podstaty nebo reality skrze mysl, která je hmotná? To je starý problém ve filosofii a je to problém, se kterým my jako oddaní musíme jednat stejně jako kdokoli jiný.

Během dnešní lekce chci projít to, co je pro každého nevyhnutelný problém. Pro každého znamená pro oddané, karmí, každého. Pro každého, kdo myslí, je to nevyhnutelný problém. A to je problém a můžeme dokonce říct bitva - vnitřní boj mezi pochybou a jistotou. A to může znít, že to je nějaký druh vyššího intelektuálního pojetí. Ale ne, je to velmi praktické. Stejný problém, který měl Arjuna před 5000 lety na Kurukšétře. Znáte Arjunův stav v první kapitole Bhagavad-gíty. Byl přemožen pochybami, což pro něj bylo velmi neobvyklé, protože on byl kšatriya. Kšatriya znamená válečník. Osoba s takovým duchem - vojenským, hrdinským duchem. Je obecné známo - jejich vlastností je být velice pevný, velice, velice přesvědčený o tom, co dělají. Jestli někdo byl v armádě, je to tam tak zřízeno. Mají hierarchii autorit a je vám řečeno, co máte dělat. A musíte to udělat. Jako v americké armádě je námořnictvo a to je považováno za velice náročné. A tam mají věc, když dostanete zbraň, jsou pro to různé názvy. Můžete tomu říkat střelná zbraň, pistole. Ale v námořní armádě tomu máte říkat pouze puška. To je pravidlo a můžete si myslet, co je za rozdíl, za problém, jestli tomu budu říkat puška nebo pistole. Ale v tomto oddělení, protože je velice náročné, jestli důstojník nebo seržant slyší, že nový člen říká své zbrani pistole, tak ten nováček je nucen pochodovat. Oni mají vojenskou základnu a uprostřed je velká plocha pro přehlídky. A on je nucen pochodovat sem a tam se zbraní na rameni, úplně nahatý musí pochodovat sem a tam a musí křičet: „To je má puška, říkám jí pistol, a proto stojím nahý na slunci.“ Nemůžete se ptát. To je vojenská mentalita. Říkají: „toto je puška. Nazývej ji puška. Jestli jí říkáš nějak jinak, tak jsi potrestán.“ Tak to je typická vojenská mentalita.

A Ardžuna je kšatriya - védský voják. Védská kultura je ovšem založena na duchovním poznání, které je absolutní, které je jisté. A přesto v první

kapitole Bhagavad-gíty byl Ardžuna přemožen pochybami a to je téma celé Bhagavad-gíty. Ardžuna se vrací ke svým pochybám, když procházíte kapitolu za kapitolou a díváte se na Ardžunovy otázky. Má pochyby a co mu říká Kršna: Ardžuno, musíš zabít toho démona pochyb zbraní poznání. (Nazývá se to démon pochyb.) To je esenciální téma Bhagavad-gíty. Pochyba a jistota. Na konec – co Ardžuna říká Kršnovi? Teď jsou moje pochyby překonány. Jsem připraven bojovat. To je vítězství. Bitva na Kurukšétře je vítězství. Ale Bhagavad-gíta, která je vyslovena na počátku bitvy u Kurukšetry, předvídá Ardžunovo vítězství v bitvě, protože Ardžuna překonává své pochyby a tím způsobem se stává skutečně vítězný.

Prabhupáda říká jasně: Bhagavad-gíta byla vyslovena Pánem Kršnou nejenom k Ardžunovi, ne že Kršna měl jednoho žáka Ardžunu. A neslyšíme, že Ardžuna měl žáky, nebyl to duchovní učitel. Ne že Kršna měl jednoho žáka Ardžunu a to je konec příběhu. Ne že v Bhagavad-gítě se můžeme dozvědět co Kršna řekl Ardžunovi a nemá to žádný vztah k nám. Ve skutečnosti Śríla Prabhupáda potvrzuje, že Kršna mluví skrz Ardžunu ke každému z nás. Ve skutečnosti Ardžuna je nitya-sidha – věčně osvobozený oddaný. Śríla Prabhupáda vysvětlil zajímavou věc o Ardžunovi. Řekl, že tak jako je Kršna expandovaný ve všem, podobně se Ardžuna expanduje. A když my přemýšlíme o Ardžunovi jako o jíva-tattvě, tak jak je to možné? Ale je to možné, když se staneme draží Kršnovi. Kamkoliv Kršna jde, kdekoliv vykonává své zábavy, tak chce, aby takový oddaný jako Ardžuna byl s ním, všude, v kterémkoliv vesmíru může být. Zároveň v mnoha vesmírech, tak Ardžuna je s ním. Ardžuna je skutečně nitya-sidha oddaný. Takže toto propadnutí pochybám je líla, zábava. Zábava pro náš prospěch. Máme se něčemu naučit. Poučit se z Kršnových pokynů Ardžunovi. Máme proto vyjít z pozice pochyb. A to je svět stínů. Je to svět jemnohmotné mysli a hrubé hmoty. Tento svět hmoty je světem pochyb. Co je skutečné, co je falešné? Proto existuje filosofie.

Je tolik argumentů a nikdo si není skutečně jistý. Různí filozofové přicházejí: Myslím si toto, myslím si tamto. Od počátku světa se to děje. My se do toho rodíme. Pán Kršna říká: my se rodíme do duality. Icchā-dvēša samutthéna dvandva-mohéna bhārata. Dvandva znamená dualita. Správný-špatný, dobrý-zlý, skutečný-nepravdivý. Dvandva-mohéna. Mohéna znamená zmatení. My se rodíme do tohoto zmatení. Ale naši povinností, zodpovědností jako lidská bytost, která přichází s tímto lidským tělem, ať už muže, ženy, v indickém, americkém, ruském nebo africkém těle - na tom nezáleží. Ale jestli máte lidské tělo, jednu hlavu, dvě ruce, dvě nohy, pak je vaší povinností, zodpovědností, vyjít z těchto pochyb do kterých jsme se narodili. To znamená, že musíte jít od pochyb k jistotě. A to je nevyhnutelný problém filosofie a každého z nás. Je to naše dharma, povinnost, vyjít z pochyb k jistotě.

Jako když jsem se připojil k ISKCONu. Tak myslím, že jako každý z nás, jsem byl velice idealistický, připojil jsem se velice přesvědčený. Myslím, že jsem pořád přesvědčený. V té době to ale bylo to, co Višvanáth Čakravatí

nazval v Madhurya-kadambini pěkným termínem – utsaha-májá. Na samém počátku je člověk až příliš entuziastický. Určitý druh nezralého nadšení. A jak Prabhupáda řekl: náboženství bez filosofie je sentiment nebo dokonce fanatismus. A to je také nebezpečí v duchovním životě. Protože jestli jsme příliš nadšení ve smyslu, že jsme moc tvrdí nebo slepí v naší víře, pak se můžeme stát znepokojeni tvrdou realitou života. Život v tomto stínu nás dožene a my zjistíme, že věci nejsou tak jasné jak jsme mysleli. Pak můžeme být znepokojeni. Když studujete tuto psychologii, vidíte, že to je nový druh egoismu. Nový druh falešného ega. Ve svém nadšení si myslíme: jsem v pořádku. Proto vše musí být jak to já vidím. Jak je to – átmavan manyate jagat. Jak já vidím vesmír, tak to musí být a když nám vesmír ukáže: ne, věci jsou jiné, než si myslíš... Existuje fráze z nějaké Shakespearovy hry: „Na nebi a na zemi je víc než ve tvé filosofii, Ó, Herocio“. Takže pak zjistíme, že jestli je někdo na úrovni falešného ega, pak může úplně ztratit víru: věci nebyly jak jsem je já chápal. Ale jak vy nebo já rozumíme, tak to nemusí vypadat. Protož si to tak myslíme, neznamená, že je to skutečné. Takže ano, náboženství nebo víra musí být zralá ve vědeckém a filosofickém myšlení.

Takže jsou v tom dvě věci. Je doktrína co se učíme a pak je tu naše zkušenost. Naše životní zkušenost a taky logika. Logika znamená struktura rozumné myšlenky. Myslíte, že je moc rozumné, když někdo řekne, na měsíci je králík, velký králík (je to ve skutečnosti pověra). V Číně a taky v Indii se to dětem říká. Slyšeli jste o tom? Myslím, že když je vzhůru nohama, když se podíváte na měsíc obráceně, můžete vidět tvar zajíce. Na západě slyšíme o člověku na měsíci. Nebo někdy říkají, že měsíc je ze syru. Takže to je jakési vysvětlení jak věci jsou, ale není to logické, nemůžeme to přijmout. Existuje doktrína, učení poselství šástry, ale abychom byli skutečně přesvědčeni, tak musíme vidět nějaký vztah mezi věčným poselstvím šástry a naší zkušeností a logikou. V následujících dnech vysvětlíme, jak se to děje. Ale teď uvádím některé základní body o výzvě, která nám čelí v přemístění se od pochyb k jistotě. Chceme vidět nějaký důkaz, než dáme srdce pro věc. To je učiněno skrze buddhi, inteligenci. Pak je naše zkušenost a logika srovnána velice pěkně s věčným poselstvím šástry. My nemáme tu inteligenci. Nepřicházíme do vědomí Kršny s takovou inteligencí. Musíme tu inteligenci dostat od autority, duchovní autority. My nemáme takovou inteligenci, ale máme nástroje. Máme vše, co je potřeba, abychom dali dohromady správné pochopení. Musíme vědět, jak to udělat. A tato buddhi má pět funkcí. Śrīla Prabhupáda ve Śrīmad Bhágavatamu, 4. zpěvu vysvětluje, že funkcí buddhi, naší inteligence, můžete skutečně zažít duši.

A Prabhupáda poukázal, když mluvíme o pochybě a jistotě, to je skutečný problém – víš skutečně, že nejsi toto tělo? Když Prabhupáda mluvil s vědci (vytvořil Bhaktivedanta Institute), když s nimi diskutoval o vědě, Prabhupáda se vždy dostal k bodu. Když Prabhupáda mluvil se svými žáky o vědě, filosofii, vždy přišel k velice přímému osobnímu bodu. Byl tvrdý k tomu oddanému a zeptal se ho: Rozumíš? Ne že vědec je třetí osoba,

někdo, koho se ta diskuse netýká, ale ty jsi vědec. A někdy oddaný řekl: „Ne já, Śríla Prabhupádo, vědci říkají.“ Pak někdy Prabhupáda v lekci označil žáka jako darebáka vědce. Co máš říkat darebáku vědče. Protože Prabhupáda věděl samozřejmě z jakého pozadí pocházíme. Nazýval školy jatka. Takže většina z nás, kteří tím prošly, nejsou tak šťastliví jako kdyby prošli systémem gurukuly. Prošli jsme světským vzděláním. Naše inteligence byl zabita. Śríla Prabhupáda nám ukazoval přímo, jak vzít tyto složky inteligence a pak je dát správně dohromady, abychom mohli skutečně zažít, že nejsme toto tělo. Skrze správnou filosofii můžete skutečně zrealizovat, že nejste toto tělo. A to je ovšem stav přesvědčenosti a jistoty, když víme, že nejsem toto tělo, to se nazývá ništa – pevná víra.

Takže to začíná se samšaya, což znamená pochyba. Každý začíná na této úrovni pochyb. Pochyba je užitečná. Protože když víme, jak použít pochybu, tak jako Ardžuna se můžeme dotazovat a tak vykořenit všechnu nevědomost. Śríla Prabhupáda řekl, že máme pochybovat tímto způsobem, ne vyzývavě. A to je problém. V hmotném světě udělají z pochyb filosofii. To bude téma dnešní lekce. Materialisté udělají z pochyb filosofii. Ne. Takže pochyba je rysem inteligence. Ale je zde, jenom aby nám pomohla klást otázky, ptát se správné otázky – dokonalé otázky, dokonalé autoritě, abychom dostali dokonalé odpovědi. A pak je pochyba odstraněna. Příklad, který Pán Kršna dává v 11. zpěvu Śrímad Bhágavatamu a Śríla Prabhupáda často opakoval tento příklad - vzít větev ze stromu a udělat z ní násadu sekery, se kterou porazíte ten strom. Ten strom představuje naše hmotné vědomí, náš současný stav nevědomosti a pochyb. Takže musíme vědět, jak vzít větev z toho stromu. Pozitivně zaměstnat pochyby. Vzít větev, udělat z ní topůrko. Hlava sekery je poznání, zbraň poznání. A pak použít naše pochyby a poznání společně. Dostanete poznání, ale neporozuměli jste tomu dokonale, ale ptáte se otázky. Ale co to, ale co tamto? A pak, ve všech tmavých koutech myslí duchovní mistr zapálí světlo poznání. Pochyby jenom ukazují, kde je nevědomost, a on pak zapálí světlo poznání. Takže tímto způsobem s topůrkem a hlavou sekery je poražen strom hmotné existence. To je správné použití pochyb. Ne, že z pochyb uděláme naší filosofii.

Takže pochyba je jedno oddělení inteligence a pak je smrti, paměť – to je další oddělení. Svápna znamená spánek, snění. Snění – to je další oddělení. A pak je viparyasya. Viparyasya znamená odhalit falešnou totožnost. A pak niščaya znamená realizovat skutečnou totožnost. Musíte tedy vědět, jak to všechno dát dohromady, pak můžete realizovat duši. V knize, co jsem napsal, dávám nápad, jak se to dá uskutečnit. Takže nejprve je osoba pobídnuta pochybou (samšaya), aby se dotazovala duchovního mistra, jak zrealizovat duši. Udělat to a stát se zvědavý – jak to, že jsem duše, k tomu nejprve musíte mít pochybu o tom, že jste tělo. Musíte mít pochybu. Jestli jste přesvědčeni já jsem tělo – pak nepůjdete k duchovnímu mistru a nebudete se dotazovat, alespoň ne pokorně. Jsou nafoukaní lidé, kteří jdou k duchovnímu mistru a snaží se ho porazit, ale

tímto způsobem nemůžou dostat milost duchovního mistra. Nejprve musím vážně pochybovat, že jsem toto tělo, než se můžu vážně dotazovat na duši. A proč pochybuji, že jsem toto tělo? A tak přicházíme k dalšímu oddělení smrti – paměť.

Tady mám citát od Śríly Prabhupády: „První lekcí v duchovním životě je, že nejsme tato těla, ale věčné duše. Jednou jsi byl dítě, ale nyní jsi dospělý člověk. Kde je tvé dětské tělo? To tělo neexistuje, ale ty stále existuješ, protože jsi věčný. Okolnosti těla se změnily, ale ty jsi se nezměnil. To je důkaz věčnosti. Pamatuješ si, že jsi dělal určité věci včera a určité dnes, ale zapomínáš jiné věci. Tvoje včerejší tělo není tělo dneška. Ať si to přiznáš nebo ne. Nemůžeš říci, že dnes je 13.5.1973. Nemůžeš říct, že dnes je včera. 13. bylo včera. Dnešek je jiný, ale pamatuješ si včerejšek. A tato paměť je důkazem vaší věčnosti. Tělo se změnilo, ale ty si pamatuješ. Proto jsi věčný, i když tělo je dočasné.“

Tento důkaz je velice jednoduchý, i dítě to může chápat. Pochyba a pak je paměť. Mimo smrti – vědomou sílu paměti. Takže my si pamatujeme. Můžeme si pamatovat, že mi bylo 5, 10 let. Toto tělo se změnilo. Ale někdo může říci, někdo argumentuje: Dobře, ale to je tento život. Ve skutečnosti v jednom z Platónových rozhovorů, velice pěkném textu starověkého Řecka, Sokrates mluví s někým, kdo opravdu zastává tuto filosofii. On přiznává, že se tělo mění, ale jen v tomto životě. Není problém. Tělo se mění, ale jen v tomto životě. A na konci tohoto života duše zemře. A Sokrates dal na to velice pěknou odpověď. Takže to může být pochyba. Další pochyba. Dobře – něco – toto tělo se mění a já to můžu pamatovat. Tak já přijmu, že je duše odlišná od těla. Ale jak můžu vědět, že před tímto tělem jsem měl jiné tělo, protože si na ně nevzpomínám. Tak pak zvažte své sny v noci. Śríla Prabhupáda říká, že když v noci sníme, přijímáme jemné tělo, snové tělo. Například může se vám stát, že vás požívá tygr. Ve snu vidíte – tygr vyskočí z houští a kouše vás do krku a teče vám krev. Umíráte ve velkých bolestech. Umíráte a tygr se sápe a trhá vám krk. Všechno můžete snít. A je to hrozné. A co byla vaše zkušenost? Zkušenost byla, že jste přijali snové tělo. Přijali jste tělo osoby, jejíž hrdlo je rozpáráno tygrem.

Śríla Prabhupáda říká, že každou noc našeho života jsme přijali tolik snových těl. Kolik si jich pamatujeme? Zapomněli jsme. Možná si vzpomínáte na to z poslední noci nebo nějaký hrozný sen, co jste jednou měli. Ale každou noc, co spíme – ze 24 hodin nějakých 6 hodin – pak sníme a v těch snech přijímáme různá těla. I během jedné noci spánku máme různé sny, nejenom jeden sen. A můžeme přijmout řadu různých druhů těl, jemných těl. A pak se jich vzdáte. Tak jako když tygr kouše do vašeho hrdla, tak se probudíte a to tělo je pryč. Kde je to krvavé hrdlo? A vy děláte takhle: Ó, je v pořádku? Už tu není, je pryč. Není zde žádný tygr, žádné roztrhané hrdlo. Takže je to pryč. Zakoušíme to každou noc. Takže to je důkaz, zkušenost a je to logické. Jestli nemůžeme popřít, že

jsme přijali každou noc v našem životě řadu jemných těl; a teď můžete říci: ale to byla jenom těla ve snu.

Ale počkej chvíli, když jsi v tom těle, pro tebe je to skutečné. To nemůžeš popřít. Teď v probuzeném stavu můžeš říci: „To byl jen sen.“ Ale když máš ten sen, je to skutečné. A to je celá věc. Nyní máme jak Prabhupáda říká „denní sen“. Myslíme si, že toto tělo je skutečné. A když toto tělo zemře tak ve skutečnosti smrt je jako přerušení snu. A jsou lidé v západní vědě, kteří udělali mnoho výzkumů NDE, zkušenosti blízké smrti. V 80. letech byla napsána kniha jedním doktorem, který měl mnoho pacientů, kteří po nějakou dobu 10, 15 minut, někdy půl hodiny byli klinicky mrtví. Ale přesto byli oživeni. Paměť se jim vrátila. Říkají: Je to úžasné. Celý svůj život jsem myslel, že toto je skutečné. Ale co jsem zažil mi ukazuje, to byl jen sen. Opustil jsem toto tělo - vstoupili dočasně do nějakého vyššího stavu. A je zajímavé, že se to všechno shoduje s naší gaudíya – vaišnavskou Védánta filosofií. V Govinda – bhášye od Baladeva Vidyabhúšany, on skutečně popisuje vyšší úroveň, které člověk dosáhne, když opouští tělo. Včetně setkání co on nazývá arca – seva (?). Arca – seva znamená „zářící osoba“. Osoba, jejíž tělo vypadá jen jako světlo. A ta osoba tě vítá a vede vás na té úrovni po smrti. A pak vás vede k vašemu dalšímu určení. Mnoho lidí, kteří měli tyto zkušenosti s blízkou smrtí, se vrátí a říkají: Ano, potkal jsem nějakou zářící bytost. Opustil jsem tělo a tam byla ta zářící osoba, ale řekla mi, abych šel zpět, že ještě nenadešel čas, tak se vrať. Je velice ohromující, že před nějakými 350 lety – zjišťujeme - Baladev Vidyabhúšana popsal a dal jméno té bytosti – arca – seva. Takže ty osoby, které mají takové zkušenosti, se vrátí a říkají: ten zážitek byl mnohem skutečnější než tady. Barvy byly mnohem zářivější. Všechno bylo mnohem víc... Skutečná substance. Teď se cítím jako bych byl ve snu, když jsem se vrátil do tohoto těla. Ano, ve skutečnosti to je fakt. To, co prožíváme teď, je sen. A moment smrti je jako přerušení tohoto snu.

Takže to je velice logické. Zažíváme to každou noc. Přijmeme tělo ve snu, myslíme, že je skutečné a pak se ho najednou vzdáme a zjistíme, že nebylo skutečné. Tímto způsobem můžeme začít chápat (to je viparyasya), že toto tělo je falešná totožnost. A pak když to zvážíme velice hluboce, pak ve skutečnosti přijdeme do stavu, který Pán Kršna nazývá adhyátma vidya. Realizace, poznání o duši jako odlišné od těla a mysli. To je niščaya. Ten proces je možný skrze filosofii. Ale filosofie nám dává pouze náhled. Někdy máme nějakou filosofickou realizaci, porozumění, je to náhled. Ale skutečně proces bhakti jógy nás ustanovuje v této realizaci. Protože filosofie je teoretická. Ale bhakti joga zahrnuje nejenom doktrínu, teorii, ale i praxi. Něco se stane realizovaným, jen když podle toho jednáme. A to je bhakti jóga – oddaná služba Pánu Kršnovi. Mluvíme o tom, že nejsem toto tělo, jsem duše. Ale toto je skutečná funkce duše.

Proto Śríla Prabhupáda řekl: Co je osvobození? Citováním Śrímad Bhágavatamu - muktir hitvanyatá rúpam. To je osvobození. Osvobození je

mukti hitvanyatá rúpa. To znamená pochopení, že existuje podoba, která je jiná, anyathá znamená jiná, odlišná od této. Takže podoba, podoba znamená toto tělo, tělo znamená smysly. Prabhupáda řekl to znamená činnosti. Budeme ustanovení v našich činnostech, v naší svarúpě. To je ve skutečnosti naše svarúpa, sloužit Kršnovi. Slyšíme dnes, že lidé mluví o svarúpě. Chodíme sem a tam ve Vrndávanu, abychom zjistili, co je naše svarúpa. Ale Prabhupáda řekl: svarúpa znamená zpívat 16 kol denně. Následovat 4 regulativní principy. Ve skutečnosti to děláte. Žijete a jednáte na osvobozené úrovni. Vykonáváte duchovní činnosti. Je to praktické. Touto činností v osvobození je tímto způsobem svarúpa postupně vyjevna.

Je okamžitě vyjevna, ale protože je ... , mluvíme o Kršna vědomí, které je neomezeným oceánem nektaru; čím víc praktikujeme bhakti jógu, tím nektarovější se to stane. Ano, existuje neomezené skladiště nektarových realizací, které nám budou vyjevny, Śríla Prabhupáda řekl: až budeme připraveni. Bhaktičaru Mahárája se zeptal Śríly Prabhupády: „Co se stane, až odejdete z tohoto světa Śrílo Prabhupádo? Jak se dozvíme náš věčný vztah ke Kršnovi, naši věčnou rasu?“ a Śríla Prabhupáda řekl: až budete připraveni, já ji vyjevím, já se vrátím a vyjevím ji.“ Protože duchovní mistr neexistuje na světské úrovni. Jak Śríla Prabhupáda nazýval svého duchovního mistra, Śrílu Bhaktisiddhántu Sarasvatího Thákura – člověk z Vaikunthy. Takže duchovní mistr operuje z transcendentální úrovně v srdci žáka. Svarúpa – osvobozená úroveň, funkce osvobozené duše začíná tady a teď. Praktickými záležitostmi bhakti jógy. Takto to, o čem můžeme mít letmý náhled skrze filosofii, v tom se ustanovíme skrze bhakti jógu. Takto můžeme přejít od pochyb k jistotě.

Jak jsem však řekl, v tomto světě nejistoty, světě máji, je tu vždy výzva našemu přesvědčení, naší víře, naším sentimentům. Rádi přemýšlíme, že vědomí Kršny je široká a bezpečná cesta. Šástry nám to říkají, ale Kršna říká, že i na královské cestě je nebezpečí nehody. A když se podíváte na naši krátkou historii ISKCONu , zjistíme, že byly vážné problémy, také u duchovních autorit - ti oddaní, kteří zaujímali pozice duchovních učitelů. Staly se nešťastné nehody. A jako výsledek vidíme, byli oddaní, kteří, můžeme říci, sentimentálním způsobem, dobře myšleným, ale sentimentálním způsobem umístili svou víru v tento proces, ale pak se stala nějaká nehoda, a oni byli znepokojeni a zklamáni a někteří ztratili víru úplně. Anebo někteří začali dělat filosofii z pochyb.

A jak říkám, dnes slýcháme v našem hnutí ISKCON, z různých rohů různé filosofie. A když je prozkoumáte, zjistíte, že jdou zpátky k tomuto bodu. Kořenem je pochyba. Kořenem je kultivace pochyb. Udělat z pochyb filosofii. A pak to vyjde ven: „Víte, nemůžete věřit... nemůžete věřit těmto guruům. Nemůžete věřit GBC. Nemůžete věřit tomu a tamtomu. Musíte používat svojí vlastní inteligenci.“ Samozřejmě, to nepopíráme. Právě jsem vysvětlil, jak používat svoji inteligenci. Pět funkcí inteligence. Musíme je použít, ale nesmíme jich použít tak, abychom z pochyb učinili

filosofii. To nebude fungovat. Ve skutečnosti všechna moderní filosofie nebo západní filosofie takto začíná. A měli bychom se to snažit pochopit. Dnes vidíme, jak se na okrajích ISKCONu začínají objevovat nějaké nové filosofie. A objevují se Já znám některé z těch osob. Nebudu zmiňovat žádná jména, ale znám některé ty osoby mnoho a mnoho let. Tak jak jsem říkal. Když já jsem se připojil, byl jsem velice idealistický, oni byli velice idealističtí, pak byli znepokojeni. Znepokojeni nad autoritou. Oddaní v našem hnutí jsou velice inteligentní. Jsou nejinteligentnější osoby na celé planetě a zároveň naši oddaní mohou být velice nezkušení. Protože ta intelligence je vrozená. Je tu z předešlých sukrtů, zbožných činností. Velmi často vidíme, jak oddaní v tomto životě šli do školy, ale nestarali se. Často oddaní patří do této kategorie. Chodili do školy, ale opravdu se nestarali. Mohli být velice špatní studenti. Ne že byli neinteligentní. Oni neměli rádi ty nesmysly. Přirozeně intuicí v srdci chápali - to je hloupost. Proč bych měl marnit čas tím, že se to budu učit? Takže to je v pořádku. Je to ve skutečnosti velice dobré. Ale je to něco, čemu musíme čelit. Byli nezkušení. Já jsem viděl, jak osoby měli nějakou neshodu s autoritou a jak začali spekulovat, dostanou pochybu a začnou žít tu pochybu. A z těch pochyb vzniknou nějaké nové realizace, velice nový náhled. A oni se to přede mnou snažili zatajit, ale teď sám vidím, co se opravdu děje. A pak se stali velice nadšení a mysleli, že je to něco nového.

Ale to není nové. Tento druh myšlenkového procesu je tak starý jako svět samotný. A to je to, o co jsme přišli, když jsme ve škole spali při vyučování, přišli jsme o fakt, že to je starý příběh v dějinách, nic nového. A skutečně všechno, co nazýváme moderní historie, vychází ze stejného druhu znepokojení s autoritou. Chci to jenom objasnit. Jak víte, to co nazýváme západní civilizací, je jistě převládající civilizace a kultura na světě, i tady v Indii. I když indická kultura je původně védská. Ale zvláště od doby Britů v Indii, západní myšlenky a kultura, celý západní přístup k životu byl tady dnes velice dobře ustanoven. A védská kultura, védské poznání, je méně relevantní. V Indii je mnoho lidí, kteří to respektují. Ale když mluvíme o jejich praktickém životě, co dělají v praktickém životě, ve skutečnosti následují západní kulturu. Západní kultura je tedy převládající kulturou. A odkud se tedy vzala? Kde započala? V podstatě jsou dva zdroje. Kultura starého Řecka a Říma. Skutečně myslíme Řecko. Řím byl jen jakýsi parazit Řecka a křesťanské kultury. Řecká a křesťanská kultura. To je půda, ve které vyrostla naše západní evropská a americká civilizace. A tato starověká řecká a křesťanská kultura, ta také závisela na autoritě, na naslouchání od autority.

Jako víme, ve védské kultuře, o tom se ještě zmíníme později, je skutečný důkaz (pránám) šabda. Co slyšíte od gurua, šástry, sádhu. To je skutečný důkaz a základ veškerého poznání. Ve starověké západní kultuře platil stejný princip. Ale poté, je to historicky zajímavé, kolem doby Caitanyi Maháprabhua na západě začali být znepokojeni s tímto systémem autority. Naslouchání a přijetí od nějakého druhu duchovního mistra, gurua. Oni nemuseli používat těchto slov, ale stejný princip byl chápán.

Takže oni s tím byli znepokojeni a poté začali spekulovat na základě pochyb.

Chtěl bych jen dát příklad. Mluvíme o filosofii. Když vniknete do evropské kultury, přečtete všechny ty dávné evropské knihy, často tam najdete, že označují nějakou osobu, ji nazývají „filosof“. Velmi často najdete, že ti staří spisovatelé něco budou vysvětlovat a pak řeknou „jak řekl filosof“ a dají citát. A když to čtete, divíte se: „Kdo je ten filosof?“ Ten filosof byl Aristoteles. Byl to filosof starověkého Řecka. Byl žákem Platóna, který byl žákem Sokrata. Aristoteles byl tak dobře ustanoven v evropské kultuře, že ho označovali jen jako Filosof. Jako kdyby nebyl jiný filosof. Jen jste měli říci „filosof“. Tak jako v Indii. Šankaráčárya, původní máyávádský filosof, všichni o něm slyšeli, on je často označován jako bhašjakar, protože on napsal bhášyu k Védánta-sútře, Šaríraaka – bhášyu, a také v Indii říkají: „Bhašjakar řekl.“ A vy se můžete divit: „Kdo je ten Bhašjakar?“ Je to Šankaráčárya. Tak na západě také „filosof“ znamenalo Aristoteles. Aristoteles byl ve skutečnosti první polymath. Dal poznání o všech oborech – pro fyziku, chemii, biologii, astronomii a ovšem pro filosofii – metafyziku. On dal celou, můžete říci, encyklopedii.

A pak v křesťanské éře byli učenci, známí jako scholastici neboli „lidé školy“, kteří založili první univerzity. Myslím, že první univerzita v Evropě byla v Paříži. A pak ne o moc později univerzita v Heidelbergu. A pak Oxford. Tyto známé univerzity byly založeny v dobách středověku křesťanskými učiteli – scholastickými „lidmi školy“. A byli to všichni žáci Aristotela. Určitý druh pokřesťanštěného Aristotelova systému. A oni to učili jako absolutní pravdu. A kdyby jste šli na univerzitu, učili by jste se Bibli a Aristotela zároveň. A tak to bylo, to probíhalo po staletí. Tento druh učení se pouze od autority. Aristotel – „filosof“ řekl, naučte se to. To je všechno. A pak v jednom bodě některé osoby začali dělat svoje vlastní malé experimenty, výzkumy. A pak začali nacházet nějaké světské protiklady. Četli v Aristotelovi – v jeho biologii, že ženy mají méně zubů než muži. Jednou ve středověku se někdo obrátil na svou ženu a řekl: „Otevři ústa.“ A počítali.... Počkejte, ona má stejný počet zubů jako já! A pak se začali divit „kdo je ten Aristoteles?“ On měl dvě ženy. Proč nikdy nespočítal jejich zuby? Proč napsal ve své knize, že ženy mají méně zubů než muži? A tak tímto způsobem začaly pochyby. A potom začali zkoumat více a našli více protikladů, více protikladů, více protikladů.

A pak je téměř současník Šrí Caitanyi Maháprabhua, francouzský filosof René Descartes. On je nazýván „otec moderní filosofie“. Myslím, to co se děje nyní na poli filosofie a vědy, může být všechno vystopováno zpět k René Descartovi. René Descartes měl několik, můžete říci sůter v latině. Jedna byla: Omnibus ex dubitantum, což znamená Pochyba je vše. Můžete vyhodit svoje písmo, šástru, autority. Pochyba je všechno. Musíte začít u pochyby a stavět na pochybách. A je to velice zajímavý druh logiky. On řekl: „Pochyba je jediná věc, kterou nemůžete zpochybňovat. A pochybou víte, že existujete.“ Vidíte. A další sůtra: Cogito ergo sum – Myslím, tedy

jsem. Ale on myslel: pochybuji a proto jsem. Protože pochybováním víte, že existujete. Takže pochybování je znakem, že existujete. Pochybou víte: „Já jsem.“ A pak toto „já jsem“ je začátkem poznání. Můžete si být jisti, že existujete. A o čem dalším si můžete být jisti? Můžete si být jisti věcí, které se nadále objevují, ale jsou zplozeny pochybou. Jeho příklad k tomuto byla matematika. On řekl, že všechno musí být chápáno v rámci matematiky. To je jisté poznání. A to je vše, co máme dnes. Všechna filosofie, všechna naše logika. Všechna naše věda v moderním světě je založena na matematice.

Mluví například o elektronech a neutronech a těchto věcech, atomech atd. Učí se o nich na školách jako by to byly skutečné objekty. Nikdo je neviděl tak jak je znají. Jak jsou tak přesvědčení? Protože existuje matematický důkaz. Musí to být pravda. To se přidává. Všechno to přichází od René Descarta. Před ním bylo poznání obdrženo od vyšších autorit. Po něm bylo poznání něco, co si musíte vypracovat sám. Začnete s pochybou. Nepřijímat co vám někdo řekne: ne, ne, ne, to nemůžu přijmout. A pak to musíte studovat sami a spekulovat. Používat matematiku. To je trend moderní filosofie. Ale s tím se pojí velké, velké problémy. Velmi, velmi podstatné problémy. Jeden z problému, může to znít jako slovní hra když vám to budu vysvětlovat. Ale je to jedna z hlavních kritik tohoto druhu spekulace.

Jestli řeknete, že pochyba je vše, je to ve skutečnosti paradox. Tento výrok je logický paradox. Je to začarovaný kruh. Protože jestli řeknete, že pochyba je vše, pak jen odpovězte, co všechno je, a pak už nebudou pochyby. Ale když to zvážíte, pochyba je vše. Pak už tedy není více pochyb. Ale jak může být „Pochyba je všechno“ pravda? Pak se znovu vracíte k pochybě. Jdete od jistoty zpátky k pochybě. A když zvážíte pochybu znovu, půjdete zase k jistotě. Takže jdete kolem dokola v kruhu. A jak jsem řekl, to může znít jako nějaká legrační hra se slovy. Ale ne, co to ve skutečnosti ukazuje, je, že naší logikou ve skutečnosti nemůžeme dojít k pravdě. Logika znamená nějaký systém myšlení, struktura myšlení. Jít od jednoho bodu k dalšímu, k dalšímu, dalšímu. Všechna logika je taková. Všechna logika a také všechna řeč jak bylo řečeno, je jen hra, hra se slovy. Používáme slova. Někdo používá slova svým způsobem. Jiný dalším způsobem. A on si myslí, že má pravdu. On si myslí, že má pravdu. Ale co to opravdu znamená? Co znamená jít za symboly slova a čísla a získat skutečnou podstatu?

Přicházíme znovu k tomuto problému – podstata a stín. My jednáme pouze s myslí. Ale kde je její realita? Když řeknete „Pochyba je vše“, odpovězte jen, co všechno je. Všechno je pochyba. Pak už neexistuje pochyba. Ale ne: „Pochyba je, je...“ Je to nesmysl. Ve skutečnosti to je nesmysl. Když používáte počítač, někdy se zasekne, zamrzne. Proč se to děje? Protože se dostane do logické smyčky. Jako to „Pochyba je vše“. Vše je pochyba. Dokola, dokola, dokola. A tak se to zasekne. Nemůžou překonat tento bod. Tak co se dá udělat? Někdo zvenku musí znovu

spustit ten počítač. Operátor, ten kdo užívá tu logiku to musí znovu spustit. To naznačuje, že pravda, realita je něco mimo dosah logiky. Logika jde jen dokola v nějakém kruhu. Začarovaný kruh, bloudění v kruhu. Ale skutečná pravda je mimo něj. Takže můžeme použít logiku, abychom vysvětlili věci. Ale logika samotná není pravdou. To je jeden z velkých problémů v moderní filosofii.

A jsou další problémy. Zmínil jsem je v úvodu mé knihy... A dal jsem tam citáty moderních vědců. Jeden citát je tady od jednoho velmi známého vědce jménem Steven Hawkins – kvantový fyzik. To je dnes nejrozvinutější druh fyziky. Tito fyzici vymýšlejí tolik nových teorií. To jsou všechno logické výtvořky. Tolik grafů a čísel na tabuli. A dokazují to a tamto, všechno v teoriích, ve formulích. Ale co je skutečná podstata celé věci? Cituju jednoho velkého vědce - Steven Hawkins – je velice slavný. Možná jste o něm slyšeli. Jezdí na vozíku, komunikuje skrz počítač. On napsal, že všechna ta kvantová teorie, jeho vlastní téma na kterém pracuje, je o Ptali se ho: „Na čem pracujete?“ On říká: „Já pracuji na tom, co neznám a nemůžu dokázat.“ Tak co on dělá? Staví palác na nebesích. Ale je slavným člověkem. A pak dodává: „Většinou se má za to, že ve vědě nic nemůže být nikdy dokázáno.“

To je základní princip moderní vědy, že nic nemůže být nikdy dokázáno. Všechno, co můžete říct je o něčem, co nebylo vyvráceno. Takto jsou přijímány vědecké teorie. Ne, protože byly dokázány. Teorie evoluce nebyla dokázána. Ale ještě nemají dost rozumu, aby to vyvrátili. Samozřejmě naši vědci v Bhaktivédantově Institutu to vyvracejí. Ale mezi materialisty, oni to nemohou vyvrátit, a proto je to přijato. Avšak tento druh důkazu není vůbec důkaz. Nazývá se to „argument z nevědomosti“. Ve standardní logice, jestli někdo argumentuje, že jelikož něco nebylo vyvráceno, proto to musí být pravda, to je považováno za logický nesmysl, špatnou logiku. Je to hloupost. Naopak jestli něco nebylo dokázáno, a proto řeknete, že je to nepravdivé, to je další druh špatného argumentu. Ve skutečnosti celá moderní filosofie, věda, vše to existuje na mentální úrovni. A to všechno pochází z myšlenky, „Myslím a proto jsem.“ Jak Descartes řekl: „Myslím a proto jsem“. Realita je to, co myslíme.

Ale védská filosofie, Vědy nám říkají, že mysl není naše já. Váš výrok: „Myslím, a proto jsem“ jinými slovy říká: „Já jsem mysl“. Ale mysl není já. Co je vlastní já? Duše. Duše je přirovnána k plameni. Prabhupáda dává ten příklad. Když plamen hoří jasně, jako plamen v Kršna vědomí, pak není žádný kouř. Když však plamen hoří nečistě, jinými slovy duše je v máji, tak je zahalena kouřem. A co je ten kouř? Kouř je mysl. Mysl je vytvořena z vědomí, je velice blízko a je spojena s vědomím, jako kouř s ohněm. Říká se: „Kde je kouř, tam je oheň.“ Tak kde je mysl, tam musí být duše, ale jsou odlišné. Jako kouř není oheň. Co kouř dělá? Zakrývá oheň. Takže mysl ve skutečnosti zakrývá naše čisté vědomí, naše duchovní vědomí. A mysl podléhá vlivu tří kvalit hmotné přírody. Proto někdy, když mluvíme o naší existenci, někdy jsme vzhůru. Satva guna –

být při vědomí. Někdy sníme. Podle filosofie Bhágavatamu, Védanta- sútry je svápna stav rajo guna. A někdy jsme v sušupti. Sušupti znamená hluboký spánek, bezesný spánek. To je kvalita nevědomosti. Takže mysl vždy prochází těmito třemi cykly. Mysl je vždy tímto způsobem pod vlivem tří kvalit. A proto když řeknete: „Myslím, a proto jsem.“, mluvíte o jednom ze stavu mysli v kvalitě dobra, když jste vzhůru. Když jsme vzhůru, tak myslíme. Někdy ani nemyslíme. To není moc dobrá filosofie. Říci: „Myslím, a proto jsem“... a co když nemyslíš, pak co, neexistuješ? Jako když sníte, spíte v noci, pak nejsou žádné myšlenky. To není dobrá logika.

Takže opravdová skutečnost je, že jsme duše. Tak jako plamen. Plamen vždy hoří, ale vytváří kouř. A tak někdy skrze kouř, který je menší, můžete jasně vidět plamen. Jindy kouř napůl zastiňuje plamen. Můžete vidět trochu plamene přes kouř a to můžeme přirovnat ke kvalitě vášně, stavu snění. A někdy je kouř tak tmavý, že nemůžete oheň vidět - kvalita nevědomosti, je úplně zahalený. Ale to neznámá, že tam není plamen. Plamen tam musí být. Kde je kouř, tam je oheň. Kdyby nebyla duše, nebyla by možná tato činnost mysli. To je ten bod. A to můžete pochopit pouze skrze védskou autoritu.

Znovu - musíme, máme své pochyby, mysl plnou pochyb. S tím jsme se narodili. Ale tyto pochyby musí být odstraněny světlem ajñátma vidya, světlem duchovního poznání, které obdržíme od guru - parampary. To je podtitul mé knihy - védská metoda poznání. To je metoda poznání, že vezmete své pochyby k duchovnímu mistru - guru, šástra, sádhu. Jako Ardžuna udělal před Pánem Kršnou. Vezmete své pochyby a necháte je odstranit řádnou metodou. Ale jestli se držíme pochyb, jestli řekneme: „Ne, pochyba je vše“, to je moderní proces poznání, že nemohu přijmout autoritu. Mohu přijmout jen své pochyby. To Śríla Prabhupáda nazýval vyzývavý postoj. Měl bys klást otázky, pokorné otázky, před duchovní autoritou. Avšak jestli jsou naše otázky vyzývavé, pak nemůžeme nikdy pokročit. Zůstaneme vždy na úrovni pochyb. A to je moderní propaganda.

Všechny ty moderní instituce takzvaného poznání - univerzity, vědecké instituty, to je přínos, který si přivlastňují. Proto říkají, že ve vědě nelze nakonec nic být dokázáno. A oni to tak chtějí zachovat, protože se chtějí dále držet své profese. Oni jsou profesionální mentální spekulanti a chtějí uchovat tento systém. Proto se cítí nepřírozně, když potkají oddané. Oddaní jim říkají, že toto je pravda a toto je iluze a to je závěr věcí. To je siddhánta. My používáme slovo siddhánta. Znamená to „konečný závěr“. Oni nechtějí konečný závěr. Protože jejich profese je pokračovat ve spekulování. Prabhupáda řekl: jeden filosof přijde a řekne: „To je takto“ a o půl roku později, obvykle je to jeho dřívější žák... Jako Sokrates, Platón a Aristoteles. Zmínil jsem tuto žakovskou posloupnost. A když studujete jejich spisy, vidíte, že každý kritizoval toho před ním. Nejsou to skuteční žáci. Vezmou něco, nějaké poznání a pak to jen pozmění, aby se sami proslavili. To je projekt světského poznání. Oni nemůžou snést, že bude

konečná pravda, konečná jistota, vysvětlení. Protože pak by všichni ztratili zaměstnání. To je proto skutečný důvod pro: „Pochyba je vše.“ To je pro ně nektar. Ano, pochyba je vše. Velmi dobré. Tak můžeme jenom dále spekulovat. Cokoliv řekne kterýkoli učitel, můžu to zpochybnit. Můžu přijít se svými nápady: „Ne, on nemá pravdu. Takhle se věci mají“ A já se stanu slavným a dostanu girlandu. A pak přijde jiný a odstrčí mě ze světla a převezme to. To se děje.

Když opravdu začnete studovat ty takzvané autority, světské autority, zjistíte: „Je to cirkus. Je to opravdu smutné.“ Ve své knize jsem poukázal na to, jak byla přijata Einsteinova teorie. Je to velmi zajímavé. Einstein – jeho teorie je pouze výtvar jeho představivosti, je to produkt doby. Teorie relativity – to jinými slovy znamená, že není nic absolutní. Všechno se vztahuje k ostatnímu. Neexistuje Absolutní pravda. Závisí to pouze na vašem pohledu. Co myslíte, že je skutečné, závisí jen na vašem pohledu. To je jeho myšlenka. Jak byla tedy Einsteinova teorie přijata? Byla přijata, protože..... nevím čím Einstein byl, ale myslím, že byl poštovním pracovníkem. Pracoval na poštovním úřadě. A ve volných chvílích dělal matematiku a psal články do fyzikálních časopisů. Ale nebyl moc respektovaným vědcem. Ale měl zajímavé nápady.

Om tat sat